

Warszawa, 24 maja 2022 r.

Sekretarz Stanu

BM-I.0520.81.2022

Pan

Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Artura Dunina podczas 37. posiedzenia Senatu w dniu 1 marca 2022 r., uprzejmie przedstawiam poniższe informacje.

Kwestia poprawy bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, a co za tym idzie także zatrudnionych w nich funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, pozostaje jednym z kluczowych obszarów zmian w funkcjonowaniu Służby Więziennej, które zostały zapoczątkowane w 2016 r., kiedy to uchwalono przedstawiony przez Ministra Sprawiedliwości „Program modernizacji Służby Więziennej w latach 2017-2020” (ustawa z dnia 28 grudnia 2016 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2017-2020” [Dz.U.2016 poz. 2176]). Kolejny „Program modernizacji Służby Więziennej” przedstawiony przez Ministra Sprawiedliwości został przyjęty na lata 2022-2025 (ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu "Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025", o ustanowieniu "Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022-2025" oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw [Dz.U.2021poz. 2448]).

Planowane przedsięwzięcia dotyczące funkcjonowania jednostek penitencjarnych obejmują m.in. poprawę bezpieczeństwa tychże jednostek, wzmocnienie etatowe jednostek Służby Więziennej oraz modernizację systemów informatycznych, łączności i monitoringu wizyjnego, która zakłada wprowadzanie i wykorzystywanie w jednostkach penitencjarnych coraz nowocześniejszych technologii zapewniających wyższy poziom bezpieczeństwa zarówno jednostek, jak i zatrudnionych w niej funkcjonariuszy.

W ramach poprawy bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych oraz funkcjonariuszy i pracowników, w wyniku analizy metod funkcjonujących w systemach penitencjarnych innych krajów, przeprowadzonej w kontekście rozwiązań przyjętych w polskich jednostkach penitencjarnych, wypracowane zostały koncepcje zmian obejmujących obszary użycia środków przymusu bezpośredniego, rozwiązań architektonicznych i wsparcia elektronicznego, systemu szkoleń, rozwiązań organizacyjno-kadrowo-logistycznych oraz rozwiązań formalno-prawnych.

W celu poprawy rozwiązań architektonicznych i wsparcia elektronicznego planowane są zmiany dotyczące: sposobu wyznaczania pomieszczeń dla wychowawców i psychologów; przeprowadzania rozmów z osobami, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt fizyczny osadzonego z osobą prowadzącą rozmowę; wykorzystanie nowoczesnych technologii do podniesienia poziomu bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Służby Więziennej mających bezpośredni kontakt z osobami pozbawionymi wolności poprzez wyposażenie ich w system komunikacji bezprzewodowej lub indywidualne sygnalizatory antynapadowe i alarmowe, a także zapewnienie odpowiedniego wyposażenia pomieszczeń, w których przyjmuje się osoby pozbawione wolności poprzez ustanowienie stref zapewniających bezpieczną odległość między rozmówcami, stacjonarnych systemów alarmowych i łączności, „podwójny” system zabezpieczenia oraz wprowadzenie komunikatora dwukierunkowego.

W obszarze systemu szkoleń przewidziano cykliczne szkolenia dla wszystkich funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, również podczas kursów wstępnych oraz szkoleń zawodowych realizowanych w poszczególnych korpusach, z zakresu samoobrony, w połączeniu z zasadami udzielania pierwszej pomocy, realizowanych w realnych warunkach pełnienia służby; współpracy i wzajemnego ubezpieczania; używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego; rozpoznawania werbalnych i niewerbalnych sygnałów agresji; negocjacji i mediacji oraz reagowania w sytuacjach kryzysowych.

W zakresie zmian organizacyjno-logistycznych wprowadzono odprawy penitencjarno-ochronne ukierunkowane w szczególności na kwestie związane z utrzymaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej. Ustalono także potrzebę wyznaczania do prowadzenia rozmów wychowawczych oraz konsultacji psychologicznych z osadzonymi sprawcami przestępstw seksualnych oraz innych, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych funkcjonariuszy doświadczonych oraz w asyście innych funkcjonariuszy, a także ścisłe przestrzeganie zasady wzajemnego ubezpieczania się funkcjonariuszy przy każdorazowym kontakcie z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych oraz prowadzenie rozmów w obecności

funkcjonariusza działu ochrony z osobami, które w trakcie pobytu dopuściły się zdarzenia w postaci napaści na funkcjonariusza publicznego oraz są podejrzaną lub odbywają karę za tego rodzaju przestępstwo. Dodatkowo zaplanowano przyjmowanie funkcjonariuszy do pełnienia służby w innych działach niż ochrony wyłącznie po uzyskaniu odpowiedniego stażu w dziale ochrony wraz z bieżącą kontrolą sytuacji kadrowej ze szczególnym uwzględnieniem posiadanych wakatów w działach ochrony, penitencjarnym i terapeutycznym, a nadto monitorowanie długotrwałych absencji funkcjonariuszy i wykorzystanie środków finansowych na cywilne zastępstwa w ramach umowy zlecenia.

W ramach zmian dotyczących stosowania środków przymusu bezpośredniego opracowano rozwiązania legislacyjne polegające na rozszerzeniu możliwości prewencyjnego użycia kajdanek i pasa obezwładniającego w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Ponadto przygotowane zostały także rozwiązania legislacyjne w zakresie zaostżenia kary za napaść na funkcjonariusza, pełnej ochrony prawnej funkcjonariusza wraz z opłaceniem profesjonalnej pomocy prawnej, ograniczenia zwolnienia z obowiązku pełnienia służby w umundurowaniu przez funkcjonariuszy do niezbędnego minimum oraz kwalifikowania do kategorii osadzonych tzw. „niebezpiecznych”. Ponadto planowane jest także określenie aktem prawnym wyposażenia i systemu zabezpieczeń pomieszczeń, w których realizowane są czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie ze skazanym oraz wprowadzenie bezpośrednio po osadzeniu w jednostce penitencjarnej obowiązku pouczenia osoby pozbawionej wolności o konsekwencjach prawnych i dyscyplinarnych za usiłowanie lub czynną napaść na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

Działania te podejmowane są systematycznie od 2017 r. i będą kontynuowane w latach następnych, tak aby poziom bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych i zatrudnionych w nich funkcjonariuszy oraz pracowników Służby Więziennej był jak najwyższy.

W odniesieniu do pozostałych kwestii podniesionych w oświadczeniu należy wskazać, że ze względu na charakter zdarzenia, są one przedmiotem toczącego się śledztwa prowadzonego przez prokuratora i objęte tajemnicą tego śledztwa.

Z poważaniem

Michał Woś

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/